

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009–2014

Dokument ze zasedání

13. 1. 2014

B7-0023/2014

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

o dodržování základního práva na volný pohyb v EU
(2013/2960(RSP))

Cornelia Ernst, Paul Murphy, Alda Sousa, Marisa Matias, Marie-Christine Vergiat
za skupinu GUE/NGL

Usnesení Evropského parlamentu o dodržování základního práva na volný pohyb v EU (2013/2960(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 21, 45 a 47 Smlouvy o fungování Evropské unie a na články 15, 21, 29, 34 a 45 Listiny základních práv,
 - s ohledem na článek 151 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na článek 34 Listiny základních práv Evropské unie (právo na sociální zabezpečení),
 - s ohledem na nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství¹,
 - s ohledem na směrnici Rady 91/533/EHS ze dne 14. října 1991 o povinnosti zaměstnavatele informovat zaměstnance o podmínkách smlouvy nebo zaměstnaneckého vztahu²,
 - s ohledem na základní pracovní normy Mezinárodní organizace práce (MOP) a na pracovní program OSN a MOP v oblasti důstojných pracovních podmínek,
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení³,
 - s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států⁴,
 - s ohledem na zprávu Komise Radě o fungování přechodných opatření týkajících se volného pohybu pracovníků z Bulharska a Rumunska (KOM(2011)729),
 - s ohledem na rozsudek Evropského soudního dvora C-140/12,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 25. listopadu 2013 s názvem „Volný pohyb občanů EU a jejich rodin: pět rozhodujících opatření“ (COM(2013)0837),
 - s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že právo žít a pracovat v jiném členském státě, než je stát původu určité osoby, je jednou ze základních svobod Unie a je zásadní součástí občanství Unie, jak je pojato ve Smlouvách;

¹ Úř. věst. L 257, 19.10.1968, s. 2.

² Úř. věst. L 288, 18.10.1991, s. 32.

³ Úř. věst. L 166, 30.4.2004, s. 1.

⁴ Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77.

- B. vzhledem k tomu, že omezení práva na volný pohyb pracovníků lze zavést pouze výjimečně na přechodné období; vzhledem k tomu, že toto přechodné období pro Bulharsko a Rumunsko skončilo, a občané těchto zemí tudíž mají nárok na stejná práva jako ostatní občané s právem na pobyt v Unii; vzhledem k tomu, že zásada volného pohybu pracovníků dává evropským občanům právo volně se pohybovat v rámci EU za účelem hledání a výkonu práce na základě zásady rovného zacházení a chrání sociální práva pracovníků a jejich rodinných příslušníků;
- C. vzhledem k tomu, že článek 45 SFEU zakazuje diskriminaci pracovníků na základě jejich státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky;
- D. vzhledem k tomu, že směrnice 2004/38/ES ve svém bodě odůvodnění 16 stanoví, že „osoby požívající práva pobytu by neměly být vyhoštěny, pokud nepředstavují nepřiměřenou zátěž pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu“;
- E. vzhledem k tomu, že čl. 14 odst. 3 téže směrnice uvádí, že vyhoštění ze země nesmí být automatickým důsledkem využití systému sociální pomoci hostitelského členského státu občanem Unie nebo jeho rodinnými příslušníky;
- F. vzhledem k tomu, že směrnice 2004/38/ES by měla být provedena bez diskriminace osob s právem pobytu na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, jazyka, víry nebo náboženského vyznání, politických nebo jiných názorů, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, místa narození, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace;
- G. vzhledem k tomu, že článek 24 směrnice 2004/38/ES stanoví zásadu rovného zacházení se státními příslušníky hostitelského státu a s ostatními občany EU;
- H. vzhledem k tomu, že některé členské státy se rozhodly omezit právo pracovníků z Bulharska a Rumunska na volný pohyb v rámci přechodných opatření, která sestávaly ze tří fází a jejichž platnost s konečnou platností skončila dne 31. prosince 2013;
- I. vzhledem k tomu, že podle zpráv německých sdělovacích prostředků údajně poslanec Evropského parlamentu a předseda Výboru pro zahraniční věci Elmar Brok požadoval, aby přistěhovalci ze zemí EU přicházející do Německa dostávali sociální dávky teprve po odebrání otisků prstů;
- J. vzhledem k tomu, že členské státy a tiskové orgány vykreslily nerealistickou vizi masového exodu státních příslušníků uvedených dvou členských států poté, co bude zrušeno omezení pohybu pracovníků, a podnítily tak nepodložené dohady, že tito pracovníci budou přicházet s cílem těžit z výhod trhů práce jiných členských států, a v některých případech situace dospěla dokonce až k diskriminačním prohlášením;
- K. vzhledem k tomu, že rumunští státní příslušníci představují více než 80 % všech státních příslušníků obou zemí pobývajících v jiném členském státě a že žijí především v Itálii (41 %), ve Španělsku (38 %) a v Německu (5 %), bulharští státní příslušníci žijí zejména ve Španělsku (38 %), v Německu (15 %), v Řecku (12 %), v Itálii (10 %) a ve Spojeném království (7 %);

- L. vzhledem k tomu, že Bulharsko a Rumunsko byly také vážně postiženy hospodářskou recesí a že výrazné rozdíly ve mzdách mezi těmito dvěma zeměmi a zeměmi EU-15 i nadále představují silný faktor přitažlivosti; vzhledem k tomu, že přísná úsporná opatření a „strukturální reformy“, ať už jako výsledek diktátu tzv. Trojky sestávající ze zástupců EK, ECB a MMF (v případě Rumunska), nebo na základě rozhodnutí vlády (v případě Bulharska), recesi v obou zemích dále zhoršují a jsou silnou motivací k odchodu pracovníků do jiných zemí;
1. domnívá se, že právo na volný pohyb pracovníků by měla ze zásady každá země získat dnem přistoupení k Evropské unii a že by neměla být zaváděna přechodná opatření omezující toto právo;
 2. rozhodně podporuje právo na volný pohyb pracovníků; zdůrazňuje, že práva kolektivního vyjednávání v hostitelských státech musí být dodržována a musí být uplatňována u všech pracovníků bez ohledu na jejich původ;
 3. upozorňuje na zásadní roli odborů při prosazování těchto základních práv a při bránění snahám srazit mzdy a podmínky pracovního poměru na co nejnižší úroveň; požaduje v této souvislosti, aby byly ve členských státech zrušeny stávající protiodborářské zákony, které podřívají solidaritu mezi pracovníky a omezují jejich možnosti, jak bránit své mzdy a pracovní podmínky;
 4. opakuje, že pevně trvá na dodržování zásady nediskriminace a rovného zacházení, jak ji stanoví článek 45 SFEU a článek 24 směrnice 2004/38/ES;
 5. připomíná, že zrušení přechodných kontrol je automatickým důsledkem skončení platnosti přístupových podmínek pro Bulharsko a Rumunsko, se kterými tyto členské státy samy souhlasily při uzavírání smluv o přistoupení; připomíná rovněž, že tyto přechodné kontroly měly být od samého počátku pouhou dočasnou výjimkou ze základního pravidla volného pohybu osob v rámci EU, který je stěžejní základní svobodou, kterou mají všichni občané v rámci Unie;
 6. důrazně odsuzuje jakoukoli nepodloženou dogmatickou rétoriku, která líčí ekonomické migranty jako ekonomické parazity vysávající místní systémy sociálního zabezpečení; připomíná, že celá škála nezávislých studií shodně ukázala, že mobilní pracovníci v EU jsou celkově čistými přispěvateli do systémů sociálního zabezpečení;
 7. odsuzuje v tomto ohledu nedávné výroky, které údajně pronesl předseda Výboru pro zahraniční věci Elmar Brok; vyzývá pana Broka, aby vzal své populistické výroky neprodleně zpět;
 8. vyzývá orgány veřejné moci a všechny zúčastněné strany, aby zvýšily míru informovanosti pracovníků o jejich právech a různých nástrojích (pracovní právo, kolektivní dohody, ustanovení upravující sociální zabezpečení, bytová politika, vzdělávání, péče o dítě atd.), které regulují jejich zaměstnanecký poměr a jejich pracovní a životní podmínky;
 9. upozorňuje na závěry návrhu společné zprávy o zaměstnanosti na rok 2012 vypracovaného Komisí, který předpovídá další růst nezaměstnanosti a chudoby v celé

Evropské unii v důsledku pokračující hospodářské a finanční krize; poukazuje na přetrvávající nárůst počtu dočasných pracovních poměrů a poměrů na částečný úvazek, na zvyšující se nezaměstnanost mladých lidí a dlouhodobou nezaměstnanost a nezaměstnanost pracovníků s nízkou kvalifikací a na skutečnost, že i nadále přetrvává praxe nehlášené práce, která představuje více než 20 % ekonomiky některých členských států; konstatuje, že rostoucí míra nezaměstnanosti v důsledku současné krize způsobila obrovský nárůst nedobrovolného odchodu pracovníků z mnoha členských států, přičemž se u těchto pracovníků jednalo o životní nutnost; soudí, že jediným způsobem, jak s tímto trendem bojovat, je vytvářet ve všech členských státech, kterých se tento problém týká, ve větším počtu dostatečně kvalitní pracovní místa, aby byl veškerý volný pohyb otázkou volby, nikoli nezbytnosti;

10. zdůrazňuje, že za těchto okolností budou rumunští a bulharští pracovníci s vysokou pravděpodobností pod tlakem, aby se této situaci „přizpůsobili“ a přijímali podmínky zaměstnání, které jsou v příkrém rozporu se zásadou rovného zacházení a neodpovídají jejich právům zakotveným v právu EU, pokud jde o volný pohyb pracovníků a jejich rodin;
11. ostře kritizuje koncept správy ekonomických záležitostí EU a její politiky zaměstnanosti podporující pružnější trhy práce, neboť oba tyto aspekty směřují k demontáži sociální ochrany a sociálního státu, k omezení práv pracovníků, kolektivního vyjednávání atd. a blokuji veškeré smysluplné pokusy bojovat proti finanční a hospodářské krizi prostřednictvím investic do environmentálně a sociálně udržitelného rozvoje; zdůrazňuje, že politika úsporných opatření a „strukturálních reforem“, kterou uplatňuje EU a její členské státy, způsobuje, že si pracovníci bez ohledu na svou státní příslušnost či etnický původ vzájemně zhoršují pracovní podmínky, snižují mzdy, omezují sociální zabezpečení atd.; zdůrazňuje, že nynější politiky EU v oblasti správy ekonomických záležitostí a zaměstnanosti proto negativně ovlivňují schopnost zaručit práva pracovníků v souvislosti s jejich volným pohybem;
12. připomíná svůj požadavek z roku 2008, aby Rada přijala cíl EU v oblasti minimální mzdy (statutární, na základě kolektivních dohod na celostátní či regionální úrovni nebo pro jednotlivá odvětví), který by zaručil mzdy ve výši nejméně 60 % příslušné (celostátní, odvětvové atd.) průměrné mzdy, a aby se dohodla na časovém harmonogramu pro splnění tohoto cíle ve všech členských státech; poukazuje na skutečnost, že účinná politika v oblasti minimální mzdy je zásadní, máme-li zabránit tomu, aby byl volný pohyb pracovníků zaměstnavateli zneužíván k tzv. sociálnímu dumpingu; je proto přesvědčen, že takováto politika by měla řádně prosazována inspektory práce a odbory;
13. upozorňuje na to, že členské státy mají povinnost řádně uplatňovat pracovní program OSN a MOP v oblasti důstojných pracovních podmínek; trvá na tom, že politiky zaměstnanosti EU a členských států musí být přeorientovány tak, aby podporovaly uplatňování všech aspektů koncepce „důstojné práce“; zdůrazňuje, že se jedná o nutný předpoklad pro zaručení sociálních práv pracovníků a jejich rodin v souvislosti s volným pohybem;
14. vyzývá členské státy, aby zavedly právní předpisy, které účinně zakáží zaměstnavatelům, aby nutili zaměstnance využívat ubytování vázaného na pracovní místo a aby prováděli neúměrně vysoké a vykořisťující srážky z jejich platů, ať již jako nájemné, nebo z jiného

titulu;

15. trvá na důsledném uplatňování zásady rovného odměňování a rovných pracovních podmínek žen a mužů u práce, která má stejnou hodnotu a je prováděna na stejném pracovišti nebo na stejném místě;
16. zdůrazňuje, že účinná kontrola ze strany inspekce práce je zásadním nástrojem pro zaručení rovného zacházení a potírání nehlášené práce a sociálního dumpingu; vyzývá členské státy, aby posílily inspekce na pracovišti a poskytly inspektorátům práce dostatečné zdroje; vyzývá Komisi, aby zlepšila spolupráci a koordinaci inspektorátů práce v přeshraničních regionech;
17. vyzývá členské státy, aby se zabývaly otázkou fiktivní samostatné výdělečné činnosti u mobilních pracovníků, a zdůrazňuje, že těmto pracovníkům je třeba zajistit přístup k právům a ochraně;
18. vyzývá členské státy, aby zajistily, aby správní orgány na všech úrovních měly k dispozici odpovídající prostředky, včetně finančních prostředků, aby byly schopny si poradit s problémy souvisejícími s volným pohybem občanů EU;
19. upozorňuje na skutečnost, že směrnice 2004/38/ES obecně nevylučuje, aby občané EU, kteří jsou rezidenty v jiném členském státě, pobírali některé dávky;
20. opakuje, že koncepce, struktura a správa sociální pomoci a systémů sociálního zabezpečení je a měla by zůstat základní pravomocí členských států, a je proti jakémukoli zasahování Komise do této oblasti, zejména snahou vnutit členským státům hospodářské politiky úsporných opatření a z toho vyplývající rozpočtovou koordinací a kontrolou nad rozpočty členských států;
21. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.